

Datum: 2024-02-15

Tid: kl. 09:00-12:00

Plats: Sammanträdesrum Loket, Ingenjör Bååths gata 11, Västerås

Ledamöter

Jenny Landernäs (M), ordförande
Elin Granqvist (KD), Förste vice ordförande
Sven Fallgren (SD)
Joakim Öryd (SD)
Marino Wallsten (S), Andre vice ordförande
Karolina Myllergård (S)
Pratima Åslund (V)

Ersättare

Gunnar Björnstad (M)
Johan Erikols (M)
Liane Blom (L)
Suzana Kim Jessen (SD)
Per Ågren (S)
Kristina Nyberg (S)
Anders Johannesson (C)

Övriga

Arne Andersson, förvaltningsdirektör
Christina Winnieson, ekonomichef
Mohammad Sabet, verksamhetschef
Elin Hellström, mötessekreterare

1 Fastställande av föredragningslista**Förslag till beslut**

Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Föregående protokoll**Förslag till beslut**

Anmäls att protokoll från ordinarie sammanträdet 2023-12-07 och extra sammanträdet 2023-12-20 har justerats i föreskriven ordning.

3 Justering**Förslag till beslut**

Marino Wallsten (S) utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

4 Nästa sammanträde**Förslag till beslut**

Nästa sammanträde ska äga rum torsdagen den 11 april 2024 kl 09.00.

5 Anmälningar för kännedom**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

Anmälningar

- RV240039-1 Anmälningsärende: Ny rapport - Effektiva godstransporterarbetsmarknad
- RV231094-1 Signerat missiv - Nyckeltalsanalys RVL 2023
- RV231094-2 Revisionsrapport: Nyckeltalsanalys
- RV240031-1 Tredubbling av tågbiljettpriserna
- RUF230349-2.1 Svar från Trafikverket (2/2)
- RV240039-1 Anmälningsärende: Ny rapport - Effektiva godstransporterarbetsmarknad
- RV240039-1.1 Anmälningsärende: Effektiva godstransporter (2/2)
- RUF230349-1 Brev till Trafikverket - trädsäkring längs med Bergslagsspendeln
- KTM240009-1.1 Frågor om Busstrafiken (2/2)
- KTM240009-1 Frågor om busstrafiken (1/2)
- KTM240015-1 Skrivelse gällande trafikeringen med tåg på sträckan (Ludvika) Fagersta N-Västerås C
- KTM240024-1 Kollektivtrafikbarometern årsrapport 2023

6 Redovisning av delegeringsbeslut**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

Delegeringsbeslut

- KTM230058-3 Svar på skrivelsen om busstrafik Kungsåra - 231222
- KTM240023-1 Delegationsbeslut handlagda ärenden december-januari (1/3)

7 Muntlig information**Ärendet i korthet**

- Tågtrafikens leverans
- Trafikverkets brevsvar kring trädsäkring Bergslagsspendeln, bilaga se anmälningsärende
- Kollektivtrafikbarometern
- Återkoppling från strategisk regional beredning
- Dialog med Västerås stad
- Upphandlingar
- Ekonomiska besparingar. Återrapport till regionstyrelsen, bilaga
- Svealandstrafiken- elbussar och kompetensförsörjning. Vd Peter Liss medverkar.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Beslutsunderlag

- Bilaga Kostnadsbesparingar KTN till RS 2024-01-30

8 Årsredovisning 2023 för kollektivtrafiknämnden (KTM230009)**Sammanfattning**

Kollektivtrafiknämndens årsredovisning för 2023 presenteras.

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämndens årsredovisning 2023 godkänns.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2023 för Kollektivtrafikförvaltningen
- Bilaga årsredovisning 2023 Kollektivtrafikförvaltningen

9 Uppdatering av köp- och resevillkor för 2024- Res med betalkort länsbiljett (KTM240012)**Sammanfattning**

Under våren 2024 utökas möjligheten att resa med betalkort på bussarna. Då införs biljetten "Res med betalkort länsbiljett" vilket innebär att det är möjligt att köpa länsbiljett med betalkort för de resor som sker över en kommungräns. Förändringen påverkar VL:s Köp- och resevillkor och behöver därför uppdateras med information och nya resevillkor.

Beskrivning av ärendet

Förslag på förändring av punkt 3.12 finns i bilaga. Även nuvarande punkt 3.12 i bilaga.

Uppföljning

Resevillkoren ska granskas minst en gång om året för att se om det skett några förändringar som påverkar villkoren. Alla ändringar redovisas och skickas till kollektivtrafiknämnden för beslut.

Förslag till beslut

Redovisat förslag till uppdatering under punkt 3.12 i VL:s Köp- och resevillkor godkänns.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1 - emv länsbiljett

10 Information om Svealandstrafikens anskaffning av elfordon (KTM240020)**Sammanfattning**

Svealandstrafiken har lämnat in en begäran om att anskaffa ytterligare elbussar. Kollektivtrafikförvaltningens yttrande redovisas.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Beslutsunderlag

- Bussersättningsbehov planering elbuss och region och effekt biogasvolym_15dec2023
- Formell begäran om anskaffning av ytterligare elbussar med tillhörande laddinfrastruktur, som ersättare till avskrivna bussar i Sala samt Köping
- Kunskapsläge teknikutveckling busstyper och drivmedel_Svealandstrafiken_dec2023
- Utvärdering elbussar i stadstrafik Västerås_5dec2023

11 Remiss: Kollektivtrafikens basutbud i Dalarna (KTM230053)**Sammanfattning**

Kollektivtrafikförvaltningen Region Dalarna har överlämnat remiss Kollektivtrafikens basutbud Region Dalarna till Region Västmanland för yttrande. Ett förslag till yttrande redovisas.

Förslag till beslut

Förslaget godkänns och överlämnas till Kollektivtrafikförvaltningen Region Dalarna som Region Västmanlands yttrande.

Beslutsunderlag

- Remiss: Kollektivtrafikens basutbud i Dalarna
- Remissvar Kollektivtrafikens basutbud Region Dalarna

Ärenden till regionfullmäktige

12 Utvärdering av elbussar i stadstrafik i Västerås (KTM240021)

Sammanfattning

Redovisning efter utvärdering av elbussar i stadstrafik i Västerås.

Beskrivning av ärendet

Vid regionstyrelsens sammanträde 2017-03-29 § 73 (RV170667) beslutades att arbetet med inriktning på elfordon i kollektivtrafiken i Västmanland ska ha en fortsättning, vilket ska ske i nära samarbete med Västerås stad. 2017-05-31 beslutade Västerås stad om det fortsatta arbetet inom projektet Framtidens kollektivtrafik. Utredningen om elektrifiering blev därmed en del av det gemensamma projektet Framtidens kollektivtrafik.

Ärendet redovisar den utvärdering som skett av elbussar i stadstrafik i Västerås. Svealandstrafiken initierade våren 2020 elektrifieringen av Västerås stadstrafik på uppdrag av Kollektivtrafikförvaltningen, genom en upphandling av tio batteridrivna elbussar för stadstrafik vilka driftsattes med start i slutet av september 2022. Även möjlighet att beställa ytterligare sju bussar utnyttjades, vilka levererades i början av 2023.

De delar som har utvärderats är i huvudsak: räckvidd, ekonomi, verkstadserfarenhet, förarperspektiv och resenärsperspektiv.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Baserat på utfall av kostnader efter införandet av elbussar jämfört med biogasbussar redovisas sammantaget en kostnadsbesparing om cirka 3% jämfört med kostnaden för biogasbussarna. Ytterligare potential till besparing bedöms finnas, vilken inte kvantifierats. Främst pågår fortsatt arbete tillsammans med tillverkaren gällande att optimera batteritid, och att optimera trafikplanering i ett gemensamt arbete mellan Kollektivtrafikförvaltningen och Svealandstrafiken.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Fram till i dag har elbussar gått sammanlagt 700 000 kilometer inom Västerås stadstrafik. Baserat på uppgifter från Naturvårdsverket, och när man tar med erfarenheter med elbussar i Europa, beräknas därmed elbussar i Västerås stadstrafik ha resulterat i följande fördelar:

- Reducerat energianvändningen med cirka 3 000 000 kilowattimmar
- Reducerat koldioxidutsläpp lokalt med cirka 90 ton
- Tystare elbussar ännu större fördel kväll och natt
- Förbättrar luftkvalitet som bidrar till bättre livsmiljö längs rutterna
- Minskar buller och vibrationer, möjliggör förtätning stadsplanering
- Eldrivlina ger bättre arbetsmiljö till förare och högre åkkomfort till resenärer

Den av Svealandstrafiken genomförda utvärderingen efter införande av elbussar i Västerås stad har fokuserat på fordonen och förarmiljön. Den samlade bedömningen är att elbussar är positivt för invånarna och resenärerna oaktat ålder.

Kollektivtrafikförvaltningen avser att genomföra en särskild kundundersökning där barns liksom andra resenärers synpunkter kommer att sammanställas och redovisas.

Synpunkter kommer att tillvaratas och verka som underlag inför kommande beställningar av fordon.

Det finns dock inget som indikerar att elfordon är till nackdel för barn eller andra resenärsgupper.

Invånarperspektiv

Främst ger elfordon positiva effekter för invånare i form av allmänt tystare fordon, förbättrad luftkvalitet samt minskade vibrationer och buller.

Det ska heller inte underskattas positiva effekter på varumärket Region Västmanland, Västerås Lokaltrafik och Svealandstrafiken att erbjuda kollektiva resor med de mest miljövänliga fordonen.

Uppföljning

Uppföljning sker kontinuerligt i form av årliga kundundersökningar samt jämförelser av nyckeltal för exempelvis kostnader, utsläpp etc.

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämndens förslag till fullmäktiges beslut

1. Utvärderingen läggs till handlingarna.
2. Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att noggrant följa utveckling av fordon och drivmedel för att säkerställa bästa möjliga val av fordon vid kommande ny- och ersättningsinvesteringar.

Beslutsunderlag

- Utvärdering elbussar i stadstrafik Västerås_5dec2023

13

Motion – säkra hela länets kollektivtrafik (RV230849)

Sammanfattning

Kenneth Östberg (S) och Marino Wallsten (S) föreslår i en motion inkommen 2023-10-02 att

1. Kollektivtrafiknämnden uppdras att presentera förslag på placering och utformning av väderskydd vid hållplatser längs de sträckningar som trafikeras den regionala busstrafiken, där väderskydd saknas idag, samt att
2. Kollektivtrafiknämnden uppdras att tillse att busstrafiken utökas på de platser där tågtrafiken dragits in, med trafik till tågstationer och anpassat till avgångstider för tåg från dessa.

Kollektivtrafiknämndens yttrande

1. Enligt kollektivtrafikförvaltningens hållplatshandbok "utformning av busshållplatser och infrastruktur för busstrafik" finns redan idag kriterier för placering och utformning av väderskydd vid hållplatser. Kriterierna för att bedöma vilka hållplatser som behöver väderskydd utgår från att en hållplats antingen ska ha minst 20 personer som går på bussen varje dag eller att det finns särskilda behov, till exempel av trafiksäkerhetsskäl vid särskilt utsatta lägen. Om dessa kriterier uppfylls anses det lämpligt att utrusta hållplatsen med väderskydd.

Kostnadsbilden för upprättande av väderskydd kan variera men beräknas enligt uppgifter från Trafikverket kosta ca 250 000 kronor styck. Ofta är en ombyggnation av

hållplatsen nödvändig för att inrymma ett väderskydd, normalt beräknas kostnaden till ca 1 000 000 kronor per vägsida. De finansiella medlen för åtgärder av hållplatser finns i länstransportplanen. I innevarande länstransportplan finns 30 mkr avsatta för att åtgärda 26 hållplatser längs linje 21 samt 24.

Kollektivtrafikförvaltningen genomför i samverkan med Trafikverket en årlig behovsinventering av hållplatser på kommunal och regional nivå. Utöver det används principen att alltid göra en översyn och höja standarden på hållplatser i samband med andra vägprojekt. Det finns en framtagna plan för de mest prioriterade hållplatserna på de kommunala vägnäten, den aktualiseras löpande tillsammans med kommunerna. I nuläget är 366 av länets 1 916 hållplatser utrustade med väderskydd. Om alla skulle utrustas med väderskydd beräknas kostnaden till mellan 400 -1500 mkr enligt Trafikverkets kostnadsestimat.

2. Den regionala kollektivtrafiken i Västmanland har sin stomme i tågtrafiken med stomlinje med buss där tåg saknas. I Västmanland svarar regionen som bekant för mellankommunal trafik, och kommunerna för den inomkommunal trafiken. Det innebär att ansvaret för matartrafik till tågen i mycket hög utsträckning vilar på kommunerna. De nya planeringsprinciperna möjliggör i större utsträckning samordning mellan inomkommunal och regional trafik.

Planeringen av busstrafiken görs i möjligaste mån för att passa viktiga hållpunkter, det kan vara anslutande tågtider, skolstart eller skifttider. De nya planeringsprinciperna slår också fast (princip 14 samt 17) att detta behöver vidareutvecklas både vad gäller kommunala- och regionala linjer. Det är ett arbete som pågår i syfte att olika trafikslag och/eller linjer ska komplettera varandra för ett mer sömlöst resande för resenären i linje med det motionärerna anför.

Givet det ekonomiska läget regionen befinner sig i är det i dagsläget inte aktuellt att utöka den regionala busstrafiken med nya linjer.

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämndens förslag till fullmäktiges beslut

1. Motionen avslås gällande att-sats 1.
2. Motionen anses besvarad gällande att-sats 2.

Beslutsunderlag

- Motion – säkra hela länets kollektivtrafik
- Motion skickats enligt sändlistan

14 Regional sommarbiljett län (KTM240022)

Sammanfattning

Förslaget är att länets sommarbiljett ska gälla på både tåg och buss, att produktens pris på 800 kronor fastställs och indexeras i enlighet med VL:s övriga produktpriser.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Produkten "sommarbiljett län" är giltig i hela Västmanland och gäller för ungdomar mellan 7-19 år från 1 juni till 31 augusti.

Dagens sommarbiljett kostar 500 kronor och har aldrig prisjusterats sedan införandet. Den föreslagna kostnaden på 800 kronor motsvarar en månadsbiljett ungdom län, vilket innebär att ungdomarna får tre sommarmånader för priset av en månad.

Dagens sommarbiljett gäller endast på buss. Förslaget innebär att ungdomar kan resa i Västmanland med både tåg och buss.

Produkten laddas på ett resekort och säljs på Mina Sidor, hos ombud och på VL Resecentrum.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Kollektivtrafikförvaltningen ser att det finns kapacitet i trafiken under sommaren, dock finns det en risk för kapacitetsbrist vid vissa avgångar.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några större administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Under tidigare år kommer den största delen av intäkten från försäljning i Västerås.

Införandet av "sommarbiljett kommun" och Västerås stads vilja att dela ut sommarbiljetten kostnadsfritt till folkbokförda ungdomar i Västerås gör att intäkten av sommarbiljett län bedöms som marginell. Ett flertal kommuner har visat intresse för en sommarbiljett som även inkluderar tåg.

En efterfrågan från kommunerna skulle kunna bidra till en ökad försäljning av produkten.

Att tåg inkluderas i produkten ser vi som en möjlighet till ökad försäljning.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några negativa konsekvenser. Om vi kan få ungdomar att bekanta sig med kollektivtrafiken i ännu högre grad så ser vi det som en möjlighet att de i framtiden även kommer använda samma transportmedel.

Prövning av barnens bästa

Det kan finnas en risk att en höjning av priset gör att vissa barn och unga inte kan köpa sommarbiljetten själva.

Produkten "sommarbiljett län" ger ungdomar en möjlighet att på ett prisvärt sätt uppleva Västmanland under sommarlovet och förenklar att sommarjobba på en annan ort än den man bor på.

I och med att "sommarbiljett län" inkluderar tåg, ger barn och unga i hela länet en större möjlighet att nyttja produkten och kollektivtrafiken.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för medborgarna.

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämndens förslag till fullmäktiges beslut

1. VL Sommarbiljett län ska gälla på både buss och tåg.
2. Fastställa priset på sommarbiljett län till 800 kronor.
3. Priset för produkten sommarbiljett län indexeras som övriga produkter.

15 Övriga frågor**16 Uppdatering av villkor för försäljning av reklamutrymme (KTM240025)****Sammanfattning**

Enligt VL:s allmänna villkor för försäljning av reklamutrymme är reklamförsäljning inte tillåtet under en period av tolv veckor innan allmänna val till kommun, region, riksdag eller EU-val. Undantaget är reklam för regionen, Kollektivtrafikförvaltningen eller hjälporganisationer. Spärren på tolv veckor minskar intäkterna av reklamförsäljning varför spärren föreslås tas bort.

Åsiktsannonsering tolv veckor innan ovanstående val tillåts inte.

Politisk reklam ska även fortsättningsvis inte vara tillåten.

Detaljerad beskrivning av ärendet

För att minska ett intäktsbortfall är förslaget att ta bort spärren som begränsar reklam under tolv veckor innan val till kommun, region, riksdag eller EU-val.

Försäljning av åsiktsannonsering i syfte att påverka ett valresultat är inte tillåten under tolv veckor innan val till kommun, region, riksdag eller EU-val.

Politisk reklam ska även fortsättningsvis inte vara tillåten.

Förslag på förändring av punkt 7 Åsiktsannonsering och politisk reklam i allmänna villkor försäljning av reklamutrymme finns i bilaga. Nuvarande punkt 7 finns i bilaga allmänna villkor försäljning av reklamutrymme.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser***Verksamhetsmässiga konsekvenser***

Ärendet bedöms inte medföra några större verksamhetsmässiga konsekvenser.

Juridiska konsekvenser

Svårbedömda ärenden skulle kunna få juridiska konsekvenser. Sannolikheten bedöms dock som liten.

Administrativa konsekvenser

Det kan finnas en svårighet i att bedöma vad som är åsiktsannonsering och politisk reklam, särskilt i de fall där avsändaren inte är ett politiskt parti. För att hantera svårbedömda ärenden tar regionen fram en grupp för granskning bestående av kommunikationsdirektör, kommunikationschef samt Kollektivtrafikförvaltningens marknadschef.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget ger möjlighet till ökad försäljning då tolv veckors säljperiod tillkommer.

Intäkten uppskattas under tolv veckor till 500 000 – 750 000 kronor.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för medborgarna.

Uppföljning

Villkoren för reklamförsäljning ska granskas en gång om året.

Förslag till beslut

Redovisat förslag till uppdatering under punkt 7 Åsiktsannonsering och politisk reklam i allmänna villkor förförsäljning av reklamutrymme godkänns.

Beslutsunderlag

- Bilaga VLs Allmänna villkor för försäljning av reklamutrymme
- Bilaga 2 förslag ny text punkt 7